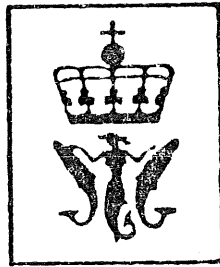

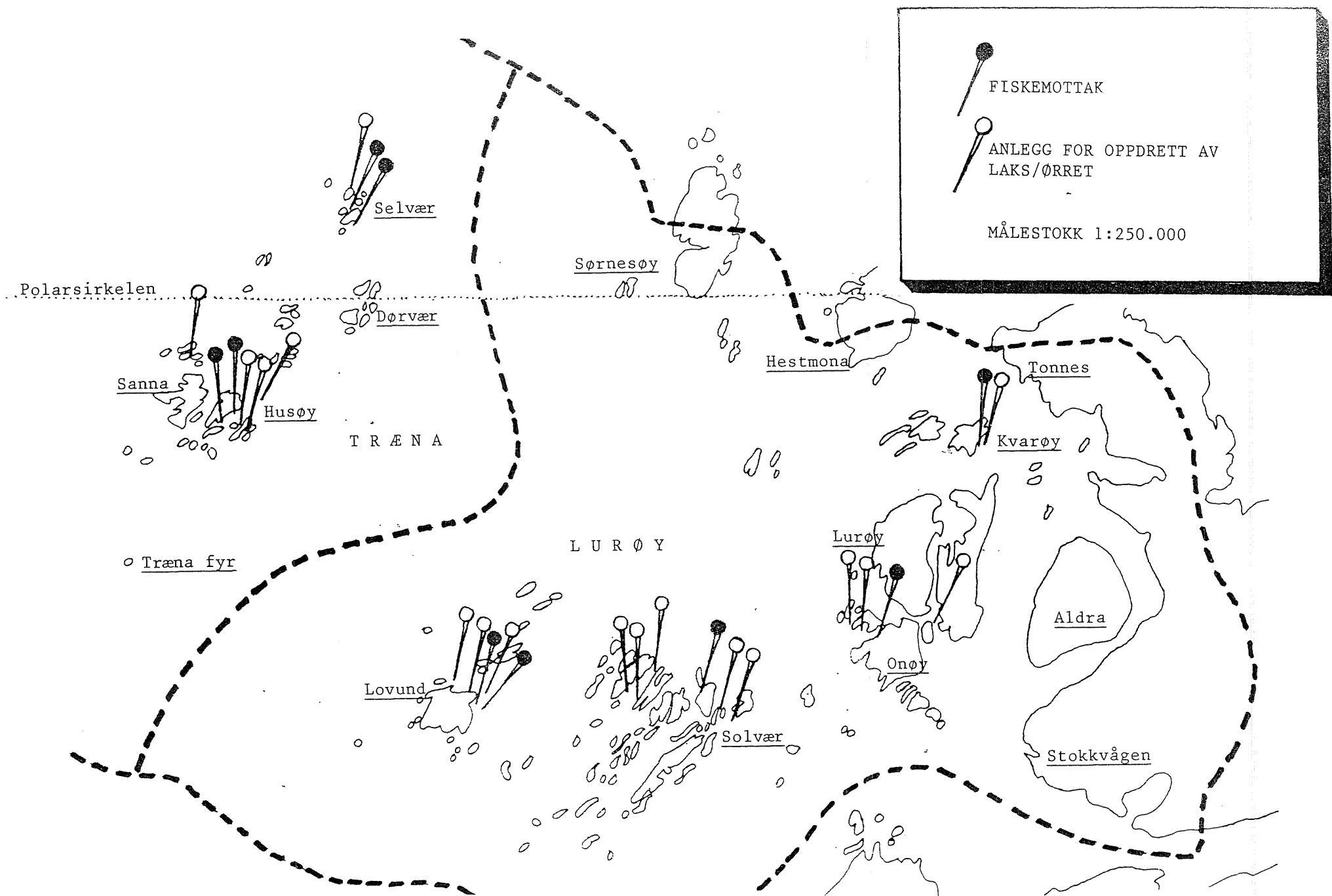
FISKERIDIREKTORATET
HOVEDBIBLIOTEKET

21 APR. 1987

FISKERIRETTLEDEREN
I TRÆNA OG LURØY

Å R S M E L D I N G
1 9 8 6

ÅRSMELDINGA.

Foreliggende årsmelding fra fiskerirettlederen i Træna og Lurøy er mangelfull og mangler en del viktige tabeller og oversikter. Bakgrunnen for dette er at tjenestetida for nåværende fiskerirettleder er over i mai, og at en del statistikk for 1986 ikke foreligger før seint på året. Til tross for dette vurderes det som viktig å utarbeide årsmelding, selv om den framtrer som mangelfull.

INNHOLD:

1. Rettledningstjenestens virksomhet og funksjon	side 3
1.1. Kontoret	
1.2. Personalet	
1.3. Korrespondanse	
1.4. Tjenestereiser utenfor rettledersonen	
1.5. Fiskerinemndene	
1.6. Møtevirksomhet i fiskerinemndene	
1.7. Viktige fiskerinemndsaker	
2. Sysselsettinga i fiskerinæringa	side 5
2.1. Fiskermanntallet	
2.2. Sysselsetting i foredlingsleddet	
2.3. Sysselsetting i oppdrettsnæringa	
3. Fiskeflåten	side 9
3.1. Merkerregisteret	
3.2. Kongsjonsbilde for kommunene	
4. Foredlingsleddet	side 12
4.1. Fiskebedriftene	
4.2. Råstoff, produksjon, kvantumsutvikling	
5. Akvakultur	side 13
6. Låne- og finansieringskilder	side 15
6.1. Statens Fiskarbank	
6.2. Andre låne- og finansieringskilder	
7. Problemorientering	side 17

1. RETTLEDNINGSTJENESTENS VIRKSOMHET OG FUNKSJON.

1.1. Kontoret.

Fiskerirettlederen har kontor i Træna kommunes administrasjonsbygg på Husøy. Fiskerirettlederen disponerer over to rom, et kontor omlag 15 kvm. stort, og et mindre rom som nyttes til arkiv. Kontoret er utstyrt med det mest nødvendige av kontormaskiner og møbler.

Kontordager i Lurøy holdes på Sleneset, der fiskerirettlederen i 1986 har disponert over et kjellerrom til kontor. Fra mars 1987 har fiskerirettlederen flyttet til nytt kontor i et utleiebygg på Sleneset.

Kontorforholdene for fiskerirettlederen må etterhvert betraktes som meget gode. Lokalene framstår som trivelige og funksjonelle, og har ei attraktiv plassering i forhold til aktørene i den lokale fiskerinæringa.

Fiskerne i Lurøy er ikke udelt begeistret for dagens ordning med kontordager i Lurøy. Både fiskarlag og enkeltpersoner har i året som gikk fremmet ønske om kontordager på steder i Lurøy i tillegg til Sleneset. Vurdert ut fra behovet til fiskerne som ikke bor på Sleneset er disse ønskene lett å forstå, fordi Lurøy har en geografi og et kommunikasjonsstilbud som ikke gjør det enkelt å forsere mellom de ulike befolkningskonsentrasjonene.

Imidlertid har saken også en økonomisk og personellmessig side som i dagens situasjon gjør det vanskelig å etterkomme ønsket om kontordager på flere steder i Lurøy. Det synes derfor vanskelig å utvide tilbudet til aktørene i Lurøy i noen vesentlig grad.

1.2. Personalet.

Johan Andorsen, fiskerirettleder 1.1.-31.12.1987.

1.3. Korrespondanse.

Inngående brevjournal 1986: 403. Utgående brevjournal 1986: 774.

1.4. Tjenestereiser utenfor rettledersonen.

11.-14. august: Fiskerimessa, Trondheim.
21.-23. august: Årsmøte Nordland fylkes fiskarlag, Bodø.
3.-7. november: Kurs i kystsonoplanlegging, Geiranger.
22.-23. november: Personaltreff rettledningstjenesten, Bodø.

Fiskerirettlederen har et arbeidsområde som ikke medfører de mange reiser utenfor kommunene Træna og Lurøy. Dette medfører at fiskerirettlederen har få muligheter til kontaktskapende sammenkomster som kan være nyttige i det daglige arbeid.

Reisene som er beskrevet ovenfor må karakteriseres som svært nyttige i denne sammenheng. I tillegg til at de skaper mulighet til å skaffe innsikt innen fiskerirettlederens profesjonelle fag, gir de mulighet til verdifull kontakt med kolleger og aktører i fiskerinæringas forvaltningsapparat. I sum må dette betraktes som viktig inspirasjon og stimuli til å utføre et så godt som mulig arbeid for den lokale fiskerinæringa.

I denne sammenheng må kurs og møtevirkosomhet betraktes som veien til innsikt som seinere kan anvendes til næringas beste.

1.5. Fiskerinemndene.1.5.a. Fiskerinemnda i Træna.

Medlem:

Harry Antonsen, Træna (formann)
 Yngvar Langskjær, Selvær
 Anbjørn Holmen, Selvær
 Godtfred Fredriksen, Træna (varaformann)
 Agnar Ludviksen, Træna

Varamedlem:

Kolbjørn Amundsen, Træna
 Rolf Holmen, Træna
 Georg Sjøset, Træna
 Espen Jørgensen, Selvær
 Kjell Lauritzen, Selvær

1.5.b. Fiskerinemnda i Lurøy.

Medlem:

Henry Mikalsen, Lovund (formann)
 Jon Risvær, Sleneset (varaformann)
 Ronald Hågensen, Indre Kvarøy
 Jan Pettersen, Sleneset
 Gunnar Larssen, Nord-Solvær
 Lars-Eilert Kvitvær, Bratland
 Leif Løvdal, Onøy

Varamedlem:

Inge Tøllefsen, Lovund
 Harald Johansen, Lovund
 Johan P. Olsen, Sleneset
 Asbjørn Johansen, Sørnesøy
 Helge Sarassen, Indre Kvarøy
 Alf Martinsen, Sørnesøy
 Steinar Olaisen, Lovund
 Geir Olsen, Indre Kvarøy
 Oddvar Fjellgård, Lovund
 Finn Risøy, Onøy
 Sigurd Olsen, Bratland
 Kristian Aasvik, Bratland
 Rudolf Johannessen, Onøy
 Harry Hågensen, Onøy

1.6. Møtevirksomhet i fiskerinemndene.

Træna fiskerinemnd har i 1986 hatt 6 ordinære møter og 1 telefonmøte, og behandlet 28 saker.

Lurøy fiskerinemnd har i 1986 hatt 4 ordinære møter og 1 telefonmøte, og behandlet 29 saker.

1.7. Viktige fiskerinemndsaker.

1.7.a. Træna fiskerinemnd:

- 7 søknader om lån i Statens Fiskarbank.
- 1 søknad om tilskott til kondemnering av eldre fiskefartøy.
- 2 søknader om arbeidsmiljøtilskudd til fiskefartøy.
- Fiskermanntallet.

1.7.b. Lurøy fiskerinemnd:

- 5 søknader om lån i Statens Fiskarbank.
- 1 søknad om tilskott til kondemnering av eldre fiskefartøy.
- 3 søknader om arbeidsmiljøtilskudd til fiskefartøy.
- 4 søknader om likviditetslån.
- Fiskermanntallet.

2. SYSSELSETTINGA I FISKERINÆRINGA.

2.1. Fiskermanntallet.

Tabell 2.1.1.a.

Fiskermanntallet for Træna. Fiskerne fordelt kretsvis.

	Blad A			Blad B			Totalt		
	1984	1985	1986	1984	1985	1986	1984	1985	1986
Husøy	14	14	16	57	61	57	71	75	73
Selvær	4	4	5	26	23	23	30	27	28
Totalt	18	18	21	83	84	80	101	102	101

Tabellen viser at antall fiskere har gått noe ned i Husøy, og noe opp i Selvær. Endringene for Træna som helhet er små, og må karakteriseres som normale svingninger.

Tabell 2.1.1.b.

Fiskermanntallet for Lurøy. Fiskerne fordelt kretsvis.

	Blad A			Blad B			Totalt		
	1984	1985	1986	1984	1985	1986	1984	1985	1986
Sleneset	19	18	15	65	60	58	84	78	73
Lovund	10	10	9	23	22	23	33	32	32
Konsvikosen	1	1	2	9	10	6	10	11	8
Onøy/Lurøy	16	18	15	30	28	30	46	46	45
Sørnesøy	6	5	4	11	11	10	17	16	14
Kvina	4	4	4	4	4	6	8	8	10
Indre Kvarøy	3	3	3	10	9	9	13	12	12
Tonnes	1	1	2	4	4	3	5	5	5
Bratland	7	7	5	8	9	9	15	16	14
Totalt	67	67	59	164	157	154	231	224	213

Tabellen viser at antallet fiskere på blad B har minnet i både 1986 og 1985. Dette er ei utvikling som har pågått i noen år, og årsaken til dette har sammenheng med overgang til annet arbeid i og utenfor Lurøy kommune.

Videre har rekrutteringa til fiskeryrket i Lurøy vært heller svak de seineste årene, og dette har skjedd samtidig som mange fiskere har gått ut av manntallets blad B på grunn av overgang til pensjonisttilværelse. På sikt kan antall fiskere i Lurøy bare opprettholdes ved økt rekruttering av unge fiskere.

Tabell 2.1.2.a.
Fiskermanntallet for Træna. Gjennomsnittsalder.

	Blad A				Blad B			
	1983	1984	1985	1986	1983	1984	1985	1986
Gj.sn.alder	69.6	69.9	70.6	69.5	43.6	43.3	42.3	42.6

Tabellen viser at gjennomsnittsalderen for fiskere på blad B har økt svakt i Træna i 1986. Dette er ikke ei god utvikling, men endringa er så liten at utviklinga ikke virker urovekkende.

Tabell 2.1.2.b.
Fiskermanntallet for Lurøy. Gjennomsnittsalder.

	Blad A				Blad B			
	1983	1984	1985	1986	1983	1984	1985	1986
Gj.sn.alder	63.1	63.5	65.0	66.0	44.3	42.8	44.5	45.2

Tabellen avslører ei kjedelig utvikling med hensyn til gjennomsnittsalderen for fiskerne på blad B i Lurøy. I årene 1984-86 har denne økt i urovekkende grad, og dette viser at rekrutteringa til yrket i Lurøy er dårlig.

Tabell 2.1.3.a.
Fiskermanntallet for Træna. Fordeling etter aldersgrupper.

	Aldersgrupper							Totalt
	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+	
Blad A			1		2	7	11	21
Blad B	5	11	19	13	23	9		80
Totalt	5	11	20	13	25	16	11	101

Tabellen viser at det er et visst tilsig av nye fiskere på blad B i Træna. Samtidig ser en at aldersgruppa 50-59 år utgjør en vesentlig del av antallet fiskere, og størrelsen på denne gruppa er av et slikt omfang at det vil merkes i fiskermanntallsammenheng når de om 10-15 år vandrer ut av manntallet.

Tabell 2.1.3.b.

Fiskermanntallet for Lurøy. Fordeling etter aldersgrupper.

	Aldersgrupper							Totalt
	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+	
Blad A			1	7	7	18	26	59
Blad B	5	24	27	42	23	28	5	154
Totalt	5	24	28	49	30	46	31	213

Tabellen viser ei forholdsvis jevn spredning av fiskerne på blad B i de ulike aldersgruppene. Aldersgruppa 40-49 år peker seg ut som ei gruppe med særlig mange fiskere, og dette kan ha sammenheng med et særlig stort innslag av innbyggere i denne aldersgruppa i Lurøy. Innslaget av unge fiskere gjør seg først gjeldende i aldersgruppa 20-29 år, og dette tyder på at få starter som fiskere etter endt grunnskole. Størrelsen på gruppa tyder imidlertid på at i Lurøy blir en fisker først i 20-årsalderen.

Hovedinntrykket når det gjelder fiskermanntallet i Træna er at rekrutteringa har vært svak de siste årene, og dette merkes blant annet ved stigende gjennomsnittsalder. Årsaken til svak rekruttering kan skyldes at det i Træna blir stadig færre personer å rekruttere fra. Fødselstallene viser en stadig synkende tendens, og dette får naturlige konsekvenser også for rekruttering til fiskeryrket. Samtidig med denne utviklinga har det skjedd nærmest en revolusjon i fiskeflåten med hensyn til mekanisering av arbeidsoperasjonene, slik at arbeidskraftbehovet ved den enkelte enhet er lavere enn tidligere. Dette medfører at fiskeflåten har tilpasset seg en situasjon med dårligere tilgang på arbeidskraft.

Tabellene over utviklinga i fiskermanntallet i Lurøy viser også betydelige svakhetstegn, med høy gjennomsnittsalder og liten rekruttering av de helt yngste fiskerne. Dette er ikke noen uventet utvikling når en sammenlikner med utviklinga i Lurøy kommune forøvrig, som viser nedgang på mange områder. Spesielt folketallsutviklinga i kommunen er kjedelig, med nedgang hvert år av betydelig størrelse.

2.2. Sysselsettinga i foredlingsleddet.

Tabell 2.2.

Sysselsetting i foredlingsleddet målt i årsverk.

År	1982	1983	1984	1985	1986
Antall årsverk Træna	18	21.5	18.5	18	21
Antall årsverk Lurøy	15	15	14	23	18

Tabellen viser et relativt stabilt antall årsverk i Træna i skiktet 18-20 årsverk i de seineste årene. For 1986 har antallet årsverk gått noe opp fra året før.

Foredlingsleddet i Lurøy hadde i 1985 en kraftig økning i antall årsverk, og dette skyldes etablering av rekemottak med håndpilling og oppstart av kvitlaksmottak. Antallet årsverk har gått noe ned i 1986, og dette har sin årsak i et lavere mottatt kvantum.

Fiskemottakene i Lurøy utnytter råstoffet langt bedre enn mottakene i Træna, og dette gir seg utslag i flere årsverk i forhold til mottatt mengde råstoff.

2.3. Sysselsettinga i oppdrettsnæringa.

Tabell 2.3.

Sysselsetting i oppdrettsnæringa målt i årsverk.

År	1982	1983	1984	1985	1986
Antall årsverk Træna	5	6	8	15	17
Antall årsverk Lurøy	35	37	37	47	55

Tabellen viser at oppdrettsnæringa i både Træna og Lurøy stadig øker sysselsettinga, og særlig i Lurøy har utviklinga de seineste årene vært betydelig.

Træna fikk i 1986 tildelt 2 nye konsesjoner for oppdrett av laks og ørret, og av disse kom et anlegg i drift i 1986. Med alle 5 anlegg i aktivitet vil oppdrettsnæringa ventelig sysselsette et stadig økende antall personer i Træna, og næringa vil kunne få stor betydning som arbeidsskapende aktivitet i kommunen.

Oppdrettsnæringa i Lurøy har ikke fått flere medlemmer i de seineste årene, og økninga av antallet årsverk i 1985 og 1986 skyldes bedre utnytting av konsesjonene. Videre har en av oppdretterne i Lurøy etablert selskap med formål kjøp og eksport av oppdrettsfisk, og dette vil kunne medføre økt aktivitet og sysselsetting.

3. FISKEFLÅTEN.

3.1. Merkerregisteret.

Tabell 3.1.a. Merkerregisterdata Træna pr. 31.12.1986.

Lengde i m.	Antall fartøy								
	Status pr. 01.01.			Status pr. 31.12.		Byggemateriale			
	Av-gang	Til-gang			Stål	Tre	Plast	Annet	
0.0 - 4.9						1	5		
5.0 - 9.9	65	3	7	69		36	32	1	
10.0 - 14.9	16	1	2	17	1	12	2	2	
15.0 - 19.9	5			5		5			
20.0 - 24.9	1			1		1			
25.0 - 29.9	1			1		1			
Totalt	94	4	9	99	1	56	39	3	
Lengde i m.	Byggeår								
	Tot.	-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80-84	85-86
0.0 - 4.9	6					1	3	2	
5.0 - 9.9	69	1			6	20	16	17	8
10.0 - 14.9	17	3		1		2	6	2	3
15.0 - 19.9	5			1	1	2	1		
20.0 - 24.9	1				1				
25.0 - 29.9	1				1				
Totalt	99	4		2	9	25	26	21	11

Det ble i 1986 anskaffet 2 nye fiskefartøyer i Træna på 40 fot, og disse er anskaffet som erstatning for fartøyer som ble kondemnert i 1985 og 1986. I tillegg ble det anskaffet 7 fartøyer i størrelsen 5.0 - 9.9 m, og av disse er det 5 nybygg og 2 brukte fartøyer.

Aldersfordelinga viser at det er de største fartøyene som har høyest alder, og dette er et forhold som bør endres i løpet av de nærmeste årene. Begge fartøyene over 20.0 m er bygd før 1960, og dette er en situasjon som er lite tilfredsstillende selv om den ikke avviker særlig mye fra aldersfordelinga i fylket som helhet.

Dersom en fordeler fartøymassen i Træna med hensyn til alder og størrelse, framkommer følgende oversikt:

	Byggeår 1970 og seinere	Byggeår før 1970
Lengste lengde 10.0 m og over	(I) 12	(II) 12
Lengste lengde under 10.0 m	(III) 46	(IV) 28

Bygd på forutsetningen om at et fartøy må være stort for å være mobilt, og av nyere årgang for å tilfredsstille dagens krav til rasjonell planløsning og gode mannskapsbekvemmeligheter, kan en trekke følgende konklusjoner om fiskeflåten i Træna:

Bare 12 av fartøyene tilfredsstiller disse kravene (gruppe I), og det er en relativt liten andel. På sikt må det være et overordnet mål å søke dette forholdet endret, slik at en større andel av fartøyene faller inn i denne gruppa. En slik endring kan skje ved fornyelse av fartøyene i gruppe II. Fartøygruppe III, som består av mindre og nyere sjarker, utgjør den største fartøygruppa. En kan derfor anta at investeringene som er nedlagt i slike fartøy er av stort nok omfang, og at det ikke bør oppmuntres til anskaffelse av denne typen fartøy i særlig grad (j.fr. Fiskarbankens retningslinjer for utlån). Fartøygruppe IV er den minst gunstige av alle, og et mål må være å redusere det relativt betydelige antallet.

Når det gjelder merkeregisterdata for Lurøy pr. 31.12.1986, foreligger det ikke tilgjengelig statistikk for det tidsrommet årsmeldinga er skrevet. Det henvises derfor til årsmeldinga for 1985 som viser merkeregisteret for Lurøy pr. 31.12.1985. Med denne statistikken som bakgrunn er det verdt å påpeke følgende utvikling i Lurøy innen fartøygruppa over 15 m. 1.1. i 1986:

Et fartøy 24.9 m. 1.1. er solgt ut av kommunen. Dette var det eneste større fartøy av nyere årgang (byggeår 1977) i Lurøy, og dette viser at fiskerinæringa i Lurøy er inne i en uheldig utvikling hva angår større fartøyer. Samtlige 7 fartøyer over 15 m. 1.1. som er tilbake i Lurøy er over 30 år gamle, og er modne for utskiftning.

Et lyspunkt innen fartøyutviklinga i Lurøy er at en reder har klart å få finansiert et 110 fots nybygg, som ventelig vil være driftsklart fra 1988.

3.2. Konesjonsbilde for kommunene.

Tabell 3.2
Fartøykonesjoner pr. 31.12.1986.

Kommune	Antall fartøy	Industri- trål	Lodde- trål	Reke- trål	Kvitlaks- trål
Træna	2		2	1	
Lurøy	5	3	2	1	1

Antall fartøy med konsesjoner har minket med 1 i Lurøy som følge av salg av fartøy. I meldingsåret er det tilkommet 1 tillatelse til trålfiske etter kvitlaks.

I tillegg til fisketillatelsene som framkommer av tabell 3.2. har 7 fartøyer i Træna og 14 fartøyer i Lurøy konsesjon for drivgarnsfiske etter laks.

4. FOREDLINGSLEDDET.

4.1. Fiskebedriftene.

I Træna har det i 1986 vært virksomhet ved alle 4 fiskemottakene. 2 av mottakene er lokalisert til Selvær og 2 er lokalisert til Husøy. Det har i 1986 vært 1 "lineegnesentral" i aktivitet som har sikret linefiskerne rett til egnetilskudd.

I Lurøy har det i 1986 vært virksomhet ved 5 fiskemottak. 2 av disse er lokalisert til Lovund, 1 til Solværøyen, 1 på Onøy og 1 på Indre Kvarøy. Fiskemottaket på Indre Kvarøy driver i en noe liten målestokk i kombinasjon med anlegg for oppdrett av laks. Fiskemottaket på Onøy driver også mottak og pilling av reker. Fiskemottaket ved Solværøyen har også linje for mottak og bearbeiding av kvitlaks. Det har i 1986 vært 2 "lineegnesentraler" i aktivitet, 1 på Lovund og 1 på Sleneset.

4.2. Råstoff, produksjon, kvantumsutvikling.

Ved utarbeiding av årsmeldinga foreligger det ikke ofisielle oversikter over ilandført kvantum og verdi bunnfisk og skalldyr for 1986 fordelt på fiskeslag, anvendelse og redskap. Det henvises derfor til årsmeldinga for 1985 som inneholder slik oversikt for 1984 og 1985.

Tabell 4.2.

Ilandført kvantum (tonn) og verdi (1.000 kr) bunnfisk 1980-1986.

År		1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Træna	Kvantum	2.880	2.595	2.003	1.791	2.719	2.564	1.688
	Verdi	7.688	8.256	7.335	7.150	8.985	9.822	12.609
Lurøy	Kvantum	2.324	1.611	1.137	687	1.043	1.264	..
	Verdi	5.740	4.806	3.904	2.969	3.117	4.372	..

Kilde: Norges Råfisklag.

Kvantum og verdi for Lurøy i 1986 var ikke tilgjengelig ved utarbeiding av årsmeldinga, og mangler derfor.

Tabellen viser at 1986 var et dårlig år når det gjelder kvantum levert fisk ved mottakene i Træna, mens derimot verdien var høy. Dette har sammenheng med meget gode førstehåndspriser i 1986.

5. AKVAKULTUR.

Tabell 5.a.

Oppdrettsdata Træna (tonn rund vekt, 1.000 kr).

År	Antall matfiskanlegg	Konsesjons- volum m ³	Produksjon		
			Laks	Ørret	Verdi
1984	3	18.000	155		..
1985	3	24.000	202	11	10.000
1986	5	40.000	261	32	10.300

Kilde: Fiskeoppdretternes Salgslag A/L.

Tabellen viser at produksjonen av laks og ørret har økt jevnt de seineste årene. Verdien av omsatt kvantum har derimot ikke økt i særlig grad fra 1985 til 1986, og dette forholdet har sammenheng med et betydelig prisfall på oppdrettslaks og -ørret i 1986. I denne forbindelse er det verdt å merke seg at prisene til oppdretter i 1985 var særlig gode, og medførte en betydelig fortjenestemargin. Denne situasjonen er ikke lenger til stede, men det vil være naturlig å anta at prisene i dag gir rasjonelt drevne oppdrettsanlegg god fortjenestemulighet.

Træna fikk i 1986 tildelt 2 nye konsesjoner for oppdrett av laks og ørret, og av disse kom 1 anlegg i drift i 1986.

Tabell 5.b.

Oppdrettsdata Lurøy (tonn rund vekt, 1.000 kr).

År	Antall matfiskanlegg	Konsesjons- volum m ³	Produksjon		
			Laks	Ørret	Verdi
1984	11	73.500	1.203		..
1985	12	96.000	923		41.200
1986	12	96.000	1.658	80	61.200

Kilde: Fiskeoppdretternes Salgslag A/L.

Tabellen viser at produksjonen av laks ved oppdrettsanleggene i Lurøy økte med nesten 80% i 1986. Samtidig økte verdien av produksjonen med nesten 50%. Denne betydelige økningen er spesiell, og har sammenheng med ulike forhold. Oppdretterne i Lurøy har i de siste årene vært hardt rammet av sjukdom på fisken. Særlig er det Hitra-sjukan som har herjet. Dette har ført til redusert produksjon som følge av økt svinn, og det har ført til at oppdretterne har slaktet laksen før planlagt slaktedato. En betydelig andel av slaktemengden i 1986 skulle normalt ha vært slaktet i 1987, men risikoen for sjukdom har presset oppdretterne til å slakte tidligere, og dette har økt kvantumet i 1986.

Tilgangen av smolt er en vesentlig rammebetingelse for oppdretterne både i Træna og Lurøy. Denne innsatsfaktoren har det i de seineste årene vært knapp tilgang på, og dette har bidratt til at en del anlegg ikke utnytter

sitt produksjonspotensiale maksimalt. I de nærmeste årene forventes det større produksjon av settefisk enn det som er mulig å plassere i produksjon med dagens konsesjonsvolum. Denne utviklinga vil medføre tre positive faktorer for oppdretterne: 1.) Ubegrenset tilgang av settefisk, 2.) Lavere pris på settefisken, og 3.) Anledning til å velge ut det beste materialet for plassering i anleggene. Disse forholdene vil kunne bidra til bedre utnytting av konsesjonen og lavere kostnad pr. produsert kg.

Utviklinga innen fiskeoppdrettsnæringa de seineste årene har gått mot en stadig hardere internasjonal konkurranse om markedene for oppdrettsfisk. Denne utviklinga er det all grunn til å regne med vil fortsette i framtida, og vil medføre et økende krav til rasjonell drift ved det enkelte anlegg. Det vil ventelig være små sjanser for fortsatt aktivitet ved de anlegg som ikke makter å tilpasse seg en situasjon med lavere priser, og de anlegg som taper større deler av produksjonen som følge av sjukdom.

Målet for utviklinga i Træna og Lurøy må være lønnsom aktivitet ved dagens anlegg, og om mulig etablering av nye anlegg (dersom myndighetene åpner adgang til nye konsesjoner).

Dersom målsettinga skal kunne oppnås, er det viktig at oppdretterne inntar en aktiv holdning med tanke på problemløsning. Dette er i noe utstrekning i ferd med å skje, spesielt har oppdretterne i Lurøy søkt å finne lokaliteter som tilbyr fisken mer gunstige miljøbetingelser enn dagens.

I tillegg til anleggene for oppdrett av laks og ørret, er det i Træna innvilget følgende oppdrettstillatelser:

- 6 skalldyr-anlegg. Av disse har 1 anlegg drevet østersdyrking fra 1983, og 1 anlegg har drevet østersdyrking fra 1984.
- 1 torskeoppdrettsanlegg. Anlegget er foreløpig ikke kommet i drift.

I tillegg til anleggene for oppdrett av laks og ørret, er det i Lurøy innvilget følgende oppdrettstillatelser:

- 15 skalldyr-anlegg. En del av disse har etablert østersanlegg.
- 1 skalldyrklekkeri. Dette anlegget tar sikte på å etablere klekking av bl.a. østersyngel.
- 3 smoltanlegg. Virksomheten ved disse anleggene er relativ beskjedent, men vil ved full drift produsere en del settefisk av laks og ørret.
- 4 torskeoppdrettsanlegg. Anleggene er foreløpig ikke kommet i drift.

6. LÅNE- OG FINANSIERINGSKILDER.

6.1. Statens Fiskarbank.

Tabell 6.1.a.

Omsøkte og innvilgede lån og tilskudd i Statens Fiskarbank 1986.
Træna.

Søknadstype	Antall	Omsøkt	Innvilget	Innv. grad %
Nytt fartøy	4	6.855.000	800.000(*)	12
Brukt fartøy	1	1.000.000	565.232	57
Rep. skrog/motor	1	40.000	0	0
Redskaper	1	460.190	0	0
Totalt lån	7	8.355.190	1.365.232	16
Kondemnering	2(**)		221.000	
Arbeidsmiljø	3	33.000	15.000	45

(*) 1 søknad ble innvilget med rentesubsidier. Som innvilget beløp er anført 80% av kontraktspris.

(**) 1 søknad er ikke behandlet av Statens Fiskarbank p.g.a. knappe midler til formålet.

Tabellen viser at bare en liten del av de omsøkte midlene til nybygg ble innvilget i 1986. For en stor del skyldes avslag fra Fiskarbanken om lån til nybygg at søkerne satser på fartøyer som er for små til å oppnå lån/rentesubsidier i Fiskarbanken. Et av de omsøkte prosjektene var på 28 fot og et på 32 fot. Slike prosjekter synes det meget vanskelig å få Fiskarbanken til å delta i, og dette skyldes at banken i følge sine retningslinjer skal utvise forsiktighet med å yte lån til mindre fartøyer.

Resultatet av dette blir at søkerne henvises til å finansiere fartøyene på annen måte, noe som i regelen vil si lån i sparebanker. Dette medfører noe høyere kapitalkostnader for søkerne på sikt, og er med på å bidra til lavere lønnsomhet for prosjektene.

Statens Fiskarbank har de seineste årene deltatt i finansieringa av flere fartøyer i Træna i størrelsen omkring 40 fot. Dette er fartøyer som er vel egnet til helårsdrift i Træna, og kombinert med den relativt gunstige finansieringa oppnår søkerne prosjekter som har de beste muligheter for rasjonell drift og god lønnssevne, forutsatt at det finnes tilgjengelige fiskebestander.

Konsekvensen av dette må bli at fiskere i Træna som planlegger anskaffet eget fartøy bør satse på enheter fra 40 fot og større. Dersom forutsetningene ellers er til stede vil muligheten til lån/rentesubsidier i Statens Fiskarbank i slike tilfeller være gode.

Tabell 6.1.b.

Omsøkte og innvilgede lån og tilskudd i Statens Fiskarbank 1986.
Lurøy.

Søknadstype	Antall	Omsøkt	Innvilget	Innv. grad %
Nytt fartøy	4	18.620.000	16.720.000(*)	90
Utstyr	1	100.000	75.000	75
Totalt lån	5	18.720.000	16.795.000	90
Likviditetsslån	4	680.000	215.000	32
Arbeidsmiljø	3	43.000	10.000	23
Kondemnering	2		1.550.000	

(*) 2 søknader ble innvilget med rentesubsidier. Som innvilget beløp er anført 80% av kontraktspris. I tillegg fikk 1 søknad innvilget investeringstilskudd stort kr. 150.000.

Som det framgår av tabellen fikk søkerne fra Lurøy i året som gikk god respons på søknadene til Statens Fiskarbank. To prosjekter ble innvilget rentesubsidier, og ett av prosjektene gjelder et fartøy stort 110 fot. Dette fartøyprosjektet har vært omsøkt finansiert også tidligere, uten å bli innvilget. Men i 1986 ble søknaden positivt behandlet, og fartøyet vil bli en verdifull enhet for fiskerinæringa i kommunen.

6.2. Andre låne- og finansieringskilder.

Træna kommune har også i 1986 lånt ut midler gjennom næringsfondet til prosjekter innen fiskeriene. Utlånsmidlene har en lav rente, og nytt av året er at maksimalt lånebeløp til hvert prosjekt er økt fra kr. 20.000 til kr. 40.000.

7. PROBLEMIORIENTERING.

7.1. Generelt.

Fiskerinæringa utgjør en viktig del av basisaktivitetene i kommunene Træna og Lurøy. Særlig Træna kommune er ensidig avhengig av aktivitetene innen fiske, fiskeforedling og fiskeoppdrett, der disse virksomhetene representerer omtrent all basisaktivitet. Dette medfører at utviklinga innen fiskerinæringa er synonym med kommunens utvikling.

I Lurøy har oppdrettsnæringa etterhvert inntatt en betydelig posisjon, der særlig lokalsamfunnene Lovund og Sleneset har betydelig aktivitet i form av verdiskaping og sysselsetting innen oppdrett av laks. Videre har fiskekjøpere i Lurøy i de siste årene etablert anlegg for mottak og bearbeiding av reker og kvitlaks. Bak disse satsingene ligger det betydelig tro på fiskerinæringa som aktivitets- og verdiskaper i framtida.

7.2. Fiskeflåten.

Tabellene i denne og tidligere årsmeldinger viser at utviklinga innen flåten av større fartøyer ikke har vært positiv i kommunene. Dette er ikke et spesielt problem for Træna og Lurøy, men et generelt problem for flåten i Nordland. Utslagene merkes med liten eller ingen fornyelse av fartøyene over 15 m. og salg ut av kommunene. Årsakene til denne situasjonen er flersidig, og her kan trekkes fram:

- Svikt i ressursgrunnet skaper ikke vilkår for anskaffelse av relativt kostbare nybygg. Tradisjonelt viktige driftsformer er rammet av mangel på tilgjengelige fiskebestander, og dette medfører dårlig inntjenings- evne for fartøyene. I slike situasjoner kan et eldre og nedbetalt fartøy medføre lønnsom drift, mens overgang til nybygg kan vurderes til å ende med tap av lønnssevne.
- Adgangen til å delta i fiske med større fartøy er begrenset, og det er stor konkurranse ved nytildeling av fisketillatelser.
- Rekrutteringa til fiskeryrket er svak i begge kommunene, og dette faller sammen med generell nedgang i reproduksjonen av innbyggere i samfunnet. Dersom ikke en større del av ungdomskullene i framtida velger fiske som yrke vil antall fiskere i kommunene automatisk bli redusert.
- Utlånsrammer og kontraktsrammer i Statens Fiskarbank er stramme, og representerer en begrensende faktor med hensyn til nybygging av fartøy. Særlig gjelder dette større fartøyer som er avhengige av gunstig finansiering for å kunne oppnå rentable drift de første årene.

I de nærmeste årene er det av forskerne anslått en voksende torskebestand som vil kunne gi driftsgrunnlag for en stor andel av kystflåten i tillegg til trålerflåten. Samtidig beregnes stammen av sild til å være økende, og framtida bør med dette som grunnlag ikke være helsvart for kystfiskerne. Imidlertid vil det være av betydning å søke investeringer i kystflåten styrt mot helårsdrevne fartøyer, eller fartøyer som er av en størrelse som kan gi grunnlag for helårsdrift. Betydelige investeringer i flåten av mindre sjarker synes i dagens situasjon til å medvirke til ei uheldig utvikling for fiskerinæringa som helhet.

På noe lengre sikt vil det være hensiktsmessig å sette følgende mål og midler for fartøyutviklinga i kommunene:

- Utvikling og fornyelse av fartøyenheter over 15 m. Fiskefartøy under 10 m. representerer enheter som ikke skaper grunnlag for helårige arbeidsplasser, og vil med tanke på framtida være feilinvesteringer. Investeringer i slike fartøy bør ikke oppmuntres til i form av offentlige midler.
- Nybygg og eksisterende fartøyer bør innredes med tanke på sysselsetting av begge kjønn. Framtidig rekruttering kan sikres dersom også kvinner tilbys arbeidsmuligheter ombord i fiskefartøyene.
- Fartøyeiere i Træna og Lurøy må tildeles fisketillatelse som kan sikre drift av store fartøyer.

7.3. Fiskeforedling.

En del av fisketilvirkerne i Lurøy har etterhvert etablert anlegg som fordrer bearbeiding av en del av fiskeråstoffet. Dette er ei positiv utvikling som skaper grunnlag for økt verdiskaping og sysselsetting. I Træna har det fram til i dag ikke funnet sted noen spesiell utvikling av fiskemottakfunksjonen, og fersk fisk og saltfisk er dominerende produkter.

Med det betydelige kvantumet fiskemottakene i Træna årlig bearbeider, ligger det et stort potensiale innen verdiskaping og sysselsetting som ikke er utnyttet. Årsaken til dette kan en finne blant annet i følgende forhold:

- Fiskemottakene er relativt små og mangler kapital, faglig arbeidskraft, utviklingsmiljø, samarbeidsmuligheter og innsikt innen produktutvikling og økonomistyring.
- Råstofftilgangen er ujevnt fordelt over året, og svinger betydelig fra år til år.

Slike problemer finnes det ikke enkle og kortsiktige løsninger på. På lengre sikt vil det imidlertid være av stor betydning at bedriftene arbeider målbevisst med tanke på følgende muligheter:

- Samarbeid mellom flere enheter kan skape grunnlag for økt økonomisk gevinst fra fiskemottakfunksjonen og nye tilvirkningslinjer.
- Helgeland Fiskeriselskap representerer etterhvert en kunnskapskilde som en bør søke utnyttet. Fiskeriselskapet er i seg selv en ressurs som må kunne nyttes maksimalt med tanke på felles utvikling og oppbygging av kompetanse.

7.4. Akvakultur.

Utviklinga innen lakseoppdrett har fram til i dag ubetinget vært positiv, og spesielt i Lurøy betyr næringa svært mye med hensyn til aktivitet og sysselsetting. Imidlertid har utviklinga også vist at næringa ikke er problemfri, og dette har bl.a. gitt seg utslag i synkende priser og stort svinn som følge av sykdom på fisken.

Det vil i framtida være hensiktsmessig å anta at prisen på oppdrettslaks ikke vil endre seg i positiv retning, og at den enkelte oppdretter med gitte priser må søke å skape lønnsom drift. Med stigende priser på innsatsfaktorene vil dette etterhvert kunne bli vanskelig å få til, og det er sannsynlig at enkelte anlegg ikke vil makte å drive i balanse eller med fortjeneste.

Oppdretterne kan i de nærmeste årene forvente en nedgang i prisen på smolt, og dette vil medføre en kortsiktig bedring av lønnsomheten. På lengre sikt vil det være de rasjonelt drevne anleggene med lavt svinn som vil klare seg best.

De muligheter oppdretterne har til å kunne påvirke sin egen situasjon med tanke på lønnsom drift i framtida kan beskrives slik:

- Flytting av sjøanleggene til nye og bedre lokaliteter kan minske risikoen for sykdom på fisken og medføre en bedre vekst.
- Fast veterinærtjeneste kan i stor grad forebygge utbrudd og spredning av sykdom på fisken.
- Store investeringer med påfølgende høye faste kostnader bør unngås fordi dekningsbidraget pr. produsert enhet minker i situasjoner med synkende priser. Samarbeid mellom flere anlegg om større og nødvendige enkeltinvesteringer medfører bedre utnyttelse av produksjonsmidlene og en mindre andel av faste kostnader.